

kalligrafen schrijven poëzie

Contributed by Kurt Beheydt
 Sunday, 26 March 2006
 Last Updated Monday, 16 April 2007

Interview met Claudine Sebille, Els Kooyman, Nicole Custers en Daisy Van der Straeten

Toen de vier Kapelse dames Daisy, Els, Claudine en Nicole van het cultuurcentrum het verzoek kregen om een aantal teksten van de poëziewedstrijd te kalligraferen, moesten ze wel even slikken. Maar dankzij hun ervaring, enthousiasme en geduld brachten ze de opdracht met veel voldoening tot een schitterend einde. De resultaten zijn te bewonderen in de P.O.B. van 15 januari tot 28 februari 2005. (TIP: op donderdag 27 januari is het bovendien gedichtendag!)

Hoe komt een mens op het idee om aan kalligrafie (schoonschrijven) te gaan doen?

Claudine: “Dat was voor ieder van ons anders, denk ik, want wij kenden elkaar vroeger helemaal niet. Ik heb in het onderwijs gestaan; in de lagere school moest ik de kinderen onder andere schoonschrift leren, want daar werd veel aandacht aan besteed. Toen ik met pensioen ging, besloot ik dat ik iets wilde gaan doen dat ik echt heel leuk zou vinden. Ik ben beginnen naaien, maar als ik dan eindelijk iets af had, dacht ik: ‘tja, Claudine, dat had je al net zo goed in de winkel kunnen gaan kopen.’ Ik had daar gewoon geen voldoening van. Toen besloot ik dat ik écht schoonschrift wilde leren, en schreef ik me in voor een basiscursus kalligrafie hier in Kapellen…”

Nicole: “Mijn drijfveer was vooral om mooie, sierlijk geschreven wenskaarten te kunnen maken. Zo kwam ik ook terecht in dezelfde cursus.”

Daisy: “Dat gold ook voor mij. Ik was op zoek naar een bijzondere, creatieve hobby, en wenskaarten maken sprak me erg aan.”

Els: “Ik schreef haiku’s en op een bepaald moment leek het een logisch vervolg dat ik die ook mooi zou leren uitschrijven.”

Maar het kalligraferen werd al gauw een passie?

Els: “Tijdens zo’n basiscursus gaat er een wereld voor je open, dat houd je vooraf niet voor mogelijk!”

Nicole: “Je denkt dat je in tien lessen wel mooi zult kunnen schrijven, en hoewel je in die tijd inderdaad heel veel leert, heb je toch vooral geleerd dat kalligrafie iets oneindig is…”

Els: “Het is natuurlijk niet alleen het schrijven zelf, he. Opeens ontdek je hoe geschriften in vroeger tijden eigenlijk ontstonden, wat de verbanden waren met culturen, landen en de tijdgeesten, hoe ze in elkaar overvloeiden; héél boeiend allemaal.”

Claudine: “De basiscursus is een prima uitgangspunt, een eerste kennismaking om je op weg te zetten. Je leert er al ontzettend veel technieken, en zo. Die basis is voor alle kalligrafen hetzelfde. Maar daarna begint het eigenlijk pas echt. Alles wat volgt, alles wat je verder doet als je kalligrafeert, zijn uitbreidingen of variaties van wat je aan de basis hebt geleerd.”

Daisy: “Je leert uiteraard ook heel veel over materialen en benodigdheden, en wat voor verschillende resultaten verschillende pennen bijvoorbeeld teweeg kunnen brengen. Zo heb ik ontdekt dat ik heel graag met een trekpen werk, maar dat is zeker niet voor iedereen het geval. Een trekpen geeft een beetje een onregelmatig, vaak onverwacht resultaat, wat het extra uitdagend en boeiend maakt.”

Nicole: “Uiteindelijk groei je toch naar een eigen stijl. Dat is heel boeiend om te zien. Wij kennen alle vier dezelfde basistechnieken, maar je zult toch steeds onze eigenheid herkennen.”

Daisy: “Wij zijn in de loop der jaren uitgegroeid tot een hechte club. Wij stimuleren elkaar, vertellen elkaar over wat we geleerd hebben in die extra cursus, of die nieuwe workshop, enz.”

Claudine: “Wij zijn indertijd met acht gestart in die basiscursus, en inderdaad een soort familie geworden. Kalligraferen neemt voor de ene wel wat meer tijd in dan voor de andere, maar dat is normaal.”

Moet je over teken- of schildertalent beschikken om goed te leren kalligraferen?

Claudine: “Nee, dat vind ik niet echt. Het kan hier en daar handig zijn, maar het is absoluut geen vereiste.”

Nicole: “Je begint in zo’n cursus echt van nul, volgens mij kan iedereen leren kalligraferen. Al zal de ene persoon er natuurlijk meer aanleg voor hebben dan de andere.”

Els: “Wat je wel nodig hebt, is een heel vaste hand, dat spreekt vanzelf. Leeftijd speelt absoluut geen rol.”

Daisy: “En geduld! Geduld! Geduld! Je mag niet meteen resultaat verwachten. Je doet echt erg lang over het uitschrijven van één woord, hoor. En je moet geconcentreerd blijven. Je kunt aan weinig anders denken. Voor je het weet maak je een vlek, gebruik je opeens iets te veel inkt, of schrijf je ‘proficiat’ in plaats van ‘proficiat’, en voilà, heel je werk om zeep.”

Claudine: “Inkleuren kun je soms wel doen bij het geluid van de televisie. Dat doe ik ’s avonds wel eens, maar verder vergt het veel concentratie.”

Moeten jullie vaak opnieuw beginnen?

(algemene bevestiging)

Claudine: “Soms kun je van de nood een deugd maken, maar zeker niet altijd. Het gebeurt wel eens dat je een vlek maakt, bijvoorbeeld als je net het woord ‘gefeliciteerd’ helemaal klaar hebt. Als je dan een beetje creatief bent, kun je dat misschien oplossen door van de vlek een bolletje of een bloempje te maken, en er zo nog een aantal bij te maken. Dan is het probleem opgelost, en valt het absoluut niet op dat dat niet de initiële bedoeling was.”

Daisy: “Maar dat kan zeker niet altijd. Als je vooraf een tamelijk strak ontwerp in je hoofd hebt, bijvoorbeeld met zwart en wit in rechte vlakken, en je maakt dan een vlek… Tja, dan moet je gewoon opnieuw beginnen. Die vlek valt voor niets te gebruiken…”

Claudine: “Soms moet je jezelf moed inspreken hoor. Het overkomt mij wel eens dat ik keer op keer een probleem tegenkom. Het papier dat niet goed is, een pen die niet deugt,… Tja, dan is het doorbijten. Diep ademen, en zeggen: ‘opnieuw, en nu gaat het wel goed’.”

Jullie komen vaak samen, maar jullie werken ook vooral thuis, in alle rust?

Daisy (lacht): “Ja, kom maar eens kijken hoeveel rommel er thuis bij komt! Ongelooflijk!”

Nicole: “Het is een hobby die inderdaad wel wat ruimte opeist…”

Claudine: “Bij mij thuis neem ik minimum de helft van de grote tafel in beslag. Heel ingewikkeld als je gaat eten…”

Els: “Je zou er van schrikken hoeveel denkwerk er ook aan te pas komt. Je maakt de uitwerking van je werk vooraf altijd in je hoofd. Je weet vooraf toch min of meer hoe iets er uit zal komen te zien. Dan kun je pas beginnen.”

Claudine: “Ik word ’s nachts wel eens wakker met een idee of een oplossing. Dan zie ik opeens hoe ik dat of dat moet doen, en hoe iets er moet gaan uitzien.”

Vullen jullie elkaar aan? Werkten jullie samen bij het kalligraferen voor de poëziewedstrijd?

Daisy: “Ja, natuurlijk, dat doen we altijd! We kregen het als gemeenschappelijke opdracht, en we hebben alles dus ook samen uitgevoerd. Samen, in die zin dat we elkaar hielpen en bijstuurden, raad en tips gaven.”

Els: “Ik werk in principe graag ‘klein’. Voor een van de gedichten had ik dus een klein ontwerp gemaakt, maar de groep heeft me uiteindelijk overtuigd om het veel groter te maken. Dat was een hele stap voor mij.”

Nicole: “We werken altijd veel ‘in het klad’. Pas als we helemaal tevreden zijn, en bijna exact weten hoe we het willen, beginnen we voor echt.”

Daisy: “En dan duikt heel soms het probleem op dat je het ‘voor echt’ niet meer zo goed krijgt als op je klad. Héél frustrerend. Ja, wij zijn wel wat perfectionistisch.”

Claudine: “De taakverdeling bij de poëziewedstrijd was een beetje moeilijk. We kregen al die teksten, en toen moesten we beslissen wie wat zou gaan doen. We hebben er toen ieder om de beurt één uitgekozen. De teneur van de teksten was in het algemeen nogal zwaarmoedig en dat maakte het niet echt eenvoudig. We kenden de schrijvers

erachter ook niet echt. Het vroeg dus heel wat tijd om te wennen aan de opdracht voor we er echt aan konden beginnen.”

Els: “Maar blijkaar zijn de reacties heel positief, en dat doet natuurlijk enorm veel plezier.”

Het cultuurcentrum geeft deze vier Kapelse kalligrafisten graag nog een extra pluim op hun hoed voor de schitterende prestaties en hun vrijwillig inzet !